

28.3.2017

Jakelussa mainituille

Vuoden 2017 Demokratiatunnustuksen saajien valinta

Tausta

Valtiovarainministeriö, oikeusministeriö ja Suomen Kuntaliitto myöntävät vuonna 2017 kolmatta kertaa **demokratiatunnustuksen** toimijoille tai organisaatioille, jotka ovat edistäneet avointa hallintoa ja osallistumista. Tavoitteena on kiinnittää huomiota julkisen hallinnon avoimuuteen ja myös kannustaa julkista hallintoa ottamaan toiminnassaan paremmin huomioon kuntalaisten ja kansalaisten osallistumistarpeet. Vuoden 2017 tunnustuksen erityisenä teemana on kumppanuus.

Demokratiatunnustuksen saajaksi sai ehdottaa esimerkkiä toimintatavasta, toimintamallista, käytännöstä tai prosessista, jolla on vahvistettu kumppanuuteen perustuvaa toimintakulttuuria kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla. Vuoden 2017 tunnustus myönnetään yhdelle kunta- ja yhdelle valtionhallinnon toimijalle/organisaatiolle.

Ehdotuksen arvioinnissa kiinnitettiin huomiota siihen,

- miten kumppanuuden tunnuspiirteet toteutuvat ja miten toiminta eroaa perinteisemmästä yhteistyöstä,
- miten ehdotettu toimintatapa, toimintamalli, käytäntö tai prosessi on vahvistanut kumppanuutta,
- mitä eri osapuolia toiminnassa on mukana ja miten ne ovat sitoutuneet kumppanuuteen, ja
- mitä konkreettisia tuloksia ja lisäarvoa kumppanuudessa toimimalla on saatu aikaan.

Lisäksi kiinnitettiin huomiota siihen,

- miten kumppanuuteen perustuva toimintatapa on alun perin valittu ja rakentunut,
- onko toiminta vakiintunut osaksi osapuolten normaalia toimintaa,
- mitä avoin vuorovaikutus, luottamus ja tasavertaisuus käytännön toiminnassa tarkoittavat,

- miten toiminnassa on ratkaistu tyypilliset yhteistyön tekemiseen liittyvät ongelmat,
- millaiseen yhteiskunnalliseen ongelmaan tai tarpeeseen kumppanuudella on haettu ratkaisua, ja
- miten käytäntö on edistänyt osallisuutta ja demokratiaa.

Ehdotuksia Demokratiatunnustuksen saajaksi voivat tehdä kaikki, jotka haluavat kiittää tiettyjä kumppanuutta edistäneitä toimijoita tai nostaa esiin hyväksi havaitun, kumppanuuden toimintakulttuuria vahvistaneen toimintatavan, toimintamallin, käytännön tai prosessin. Ehdotukset perusteluineen tuli toimittaa valtiovarainministeriöön viimeistään 28.2.2017.

Tehtyjen ehdotusten pohjalta tunnustusten saajat valitsi tehtävään nimetty raati, johon kuuluivat valtiovarainministeriön, oikeusministeriön ja Suomen Kuntaliiton edustajien lisäksi vuoden 2015 Demokratiatunnustuksen voittajat Tyrnävän kunta sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) Tasa-arvotiedon keskus.

Tunnustukset jaetaan 30. maaliskuuta 2017 Suomi 100 –demokratiaviikkojen juhlaseminaarissa Helsingissä.

Vastaanotetut ehdotukset ja Demokratiatunnustusten myöntäminen

Tehtävää varten asetettu raati sai arvioitavakseen yhteensä kaksitoista ehdotusta.

Ottaen huomioon tämän vuoden tunnustuksen myöntämiselle asetetut kriteetit, **raati valitsi tehdyistä ehdotuksista vuoden 2017 Demokratiatunnustuksen saajiksi Espoon keskuksen aluekehittämisryhmän ja Rikosseuraamuslaitoksen**. Molemmat palkittavat ovat ansioituneesti koonneet yhteen monitoimijaisen kumppanuusverkoston, jonka avulla saadaan aikaan sellaista yhteiskunnallista vaikuttavuutta, johon ei olisi mahdollista päästä toimimalla yksin ja erikseen.

Espoon keskuksen aluekehittämisryhmä syntyi vuonna 2015 tutkimushankkeen yhteydessä tehdystä havainnosta, että alueella tehdään paljon kehittämistä, mutta eri toimijat eivät tunteneet toistensa toimintaa ja toiminta ei tavoittanut alueen asukkaita kovin hyvin. Ydinryhmään kuuluu Espoon kaupungin viranhaltijoita, Laurea Ammattikorkeakoulun tutkijoita ja opettajia sekä asukasedustajat Keski-Espoo -seurasta ja Tuomarila-seurasta. Ryhmän toiminta on avointa kaikille kiinnostuneille. Demokratiatunnustuksen saajaksi ehdottanut taho toteaa sen olevan ”loistoesimerkki yhteisen tavoitteen synnyttämästä kumppanuudesta” ja että ”Kumppanuuden tuoman lisäarvon seurauksena yksi plus yksi on aina enemmän kuin kaksi. On jaettu kustannuksia, tietoa, tiloja ja osaamista. Yhteinen kontaktipinta muihin toimijoihin on huomattavasti laajempi kuin kenenkään oma.”

Kahdessa vuodessa ryhmä on toteuttanut useampia kokeiluja ja hankkeita, joiden tavoitteena on ollut lisätä alueen asukkaiden mahdollisuuksia osallistua asuinalueensa kehittämiseen. Budjetoi puisto -pelin avulla asukkaat valitsivat Suvelan asukaspuistoon uusia laitteita ja istutuksia. Silta on meidän -hankkeessa haettiin ratkaisua monimutkaiseksi ja byrokraattiseksi koettuun lupakäytäntöön. Parhaillaan on

meneillään muun muassa Mun Idea -hanke, jossa jaetaan alueellista toimintarahaa osallistuvan budjetoinnin prosessin avulla.

Rikosseuraamuslaitoksen strategia on kiteytetty kolmeen peruspilariin, jotka ovat ”polku rikoksettomaan elämään aktiivisella verkostoyhteistyöllä”, ”turvallisesti kohti avoimempaa ja vaikuttavampaa täytäntöönpanoa” ja ”mielekäs työ, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö”. Rangaistusten täytäntöönpanon sisältö ja yhteistyö muiden viranomaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa muun muassa vankien itsetuntemusmenetelmää käyttäen lisää tuomittujen valmiuksia yhteiskuntaan kiinnittymiseen.

Tulevaisuuden vankilakonseptin tavoitteena on vähentää rikosten uusimisriskiä ja lisätä kansalaisten ymmärrystä rikosseuraamusprosessin toimeenpanosta. Rikosseuraamuslaitoksessa on käynnissä lähityöhanke, jolla pyritään lisäämään vuorovaikutusta vankien ja henkilökunnan välillä sekä yhteistyötä eri ammattiryhmien kesken. Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtaja Esa Vesterbacka on todennut, että ”Kun vankiloissa kokonaisvaltaisesti panostetaan vuorovaikutukselliseen lähityöhön, niistä on mahdollisuus tehdä oppimisympäristöjä, joissa every contact matters!”. Yksittäisenä hyvänä esimerkkinä voidaan tässä mainita myös Muutoksentekijät-julistekampanja, jonka tavoitteena on herättää keskustelua lähityöstä ja pitää hankkeen tavoitteet työntekijöiden mielessä arjen työn keskellä.

Demokratiatunnustuksella halutaan kiittää valittavia hyvästä työstä, jakaa siitä saatuja kokemuksia ja oppeja muiden kanssa ja myös kannustaa nyt palkittavia tahoja edelleen kehittämään omaa toimintaansa hyödyntäen siitä saatavaa palautetta eri toimijoilta.

Jakelu Espoon keskuksen aluekehittämisryhmä
Rikosseuraamuslaitos
Demokratiatunnustuksen valintaraati